

راهنمای تهیه نمونه ادرار جهت کشت و آنالیز

بهتر است نمونه ادرار اول صبح که حداقل هشت ساعت در مثانه مانده و تغلیظ شده است، مورد آزمایش قرار گیرد. در غیر این صورت می‌توان از نمونه ادرار رانندوم یا تصادفی جهت بررسی و کشت استفاده نمود.

در مواردی که باید آزمایش کشت ادرار انجام شود، حداقل از سه روز قبل نباید آنتی‌بیوتیک مصرف شده باشد (در مواردی که رعایت این مطلب مقدور نیست باید به پزشک معالج و آزمایشگاه اطلاع داده شود).

برای نمونه کشت باید از Urine bottle یک‌بار مصرف سترون شده استفاده شود و برای نمونه آنالیز ظرف باید تمیز باشد و سترون بودن آن الزامی نیست. حداقل حجم نمونه ده میلی‌لیتر است.

توصیه‌های قابل ارائه به بیماران:

- بانوان قبل از نمونه‌گیری باید ناحیه ادراری تناسلی را کاملاً با آب و صابون شست‌وشو داده و پس از آب‌کشی و خشک کردن، قسمت اول ادرار خود را بیرون ریخته و قسمت میانی را در ظرف مناسب جمع‌آوری نمایند و قسمت آخر ادرار خود را نیز دور بریزند.
- در مورد آقایان شست‌وشوی آلت با آب تنها کافی است. بدون دست زدن به ناحیه تمیز شده مقداری از ادرار را دفع کرده و بقیه آن را در ظرف مخصوص بریزند (تا نصف ظرف پر شود).
- در نوزادان و کودکان زیر دو سال باید از کیسه‌های سترون شده مخصوص جمع‌آوری ادرار (Urine Bag) که متناسب با جنسیت کودک (پسرانه یا دخترانه) است، استفاده کرد. این کیسه نباید بیش از 45 دقیقه به مجرای ادرار متصل باشد. وقتی حدود 10-15 ml ادرار در کیسه جمع شد، باید سر آن را تا نمود تا بسته شود و سپس به آزمایشگاه انتقال داد.

شرایط نگهداری نمونه و نحوه انتقال:

- پس از نمونه‌گیری باید هر چه سریع‌تر و حداکثر تا دو ساعت نمونه‌های ادرار را جهت بررسی و کشت به آزمایشگاه میکروبی‌شناسی انتقال داد.
 - ظرف حاوی نمونه باید با رعایت اصول ایمنی و بهداشتی به آزمایشگاه منتقل گردد.
- چنانچه بیمار دارو مصرف می‌کند حتماً در مورد داروهای مصرفی خود قبل از نمونه‌گیری با آزمایشگاه مشورت نماید*

راهنمای تهیه نمونه مدفوع

توصیه‌های قابل ارائه به بیماران

آمادگی‌های لازم:

- موادی که برای انجام رادیوگرافی خورده می‌شوند مانند باریم و روغن‌های معدنی، ملین‌ها، آنتی‌اسیدها، بیسموت و برخی آنتی‌بیوتیک‌ها مانند تتراسایکلین حداقل از یک هفته قبل از نمونه‌گیری مصرف نشده باشند.
- در مواردی که اندازه‌گیری کمی یا کیفی چربی در مدفوع مورد درخواست می‌باشد بیمار نباید پیش از جمع‌آوری نمونه از شایاف استفاده یا مواد روغنی مصرف نماید.

حجم نمونه مورد نیاز و نکات مهم:

- مقدار نمونه لازم برای آزمایش انگل‌شناسی و میکروبی‌شناسی در مدفوع قوام‌دار (جامد) حدود پنج گرم (به اندازه یک فندق) و در مدفوع آبکی پنج میلی‌لیتر است. جهت انجام آزمایش‌های بیوشیمی به حداقل 50 گرم نمونه نیاز است.
- در صورت مشاهده کرم و هر مورد مشکوک در مدفوع به آزمایشگاه اطلاع داده شود.
- نمونه مدفوع نباید با ادرار یا آب آلوده شود زیرا ادرار می‌تواند برخی از انگل‌های فعال را از بین ببرد.

شرایط نگهداری نمونه و نحوه انتقال

بیماران باید نمونه جمع‌آوری شده را خصوصا در موارد مشکوک به اسهال خونی بلافاصله به آزمایشگاه ارسال کنند. اگر انجام آزمایش حداکثر تا 30 دقیقه پس از جمع‌آوری نمونه امکانپذیر نباشد، لازم است نمونه تا زمان انتقال به آزمایشگاه در دمای یخچال ($2-8^{\circ}\text{C}$) قرار داده شود.

برای این آزمایش:

- احتیاج به ناشتا بودن نیست.
- در ظرف محتوی نمونه باید کاملا بسته باشد.
- در مواردی که آزمایش در چند نوبت باید انجام شود، به بیمار توصیه گردد هر نمونه باید بلافاصله پس از تهیه به آزمایشگاه تحویل گردد. در غیر این صورت تا زمان انتقال نمونه به آزمایشگاه، در دمای یخچال ($2-8^{\circ}\text{C}$) قرار گیرد.
- برچسب روی ظرف نمونه باید تمیز باقی بماند تا مشخصات آن خوانا باشد.
- از بخش بلغمی یا خونی مدفوع نیز درون ظرف ریخته شود.
- در طی یک روز نباید بیشتر از یک نمونه از بیمار جمع‌آوری نمود.
- در صورتی که اندازه‌گیری کمی چربی 72 ساعته مدفوع مورد نظر می‌باشد ظرف جمع‌آوری نمونه باید از قبل وزن شده باشد.

چنانچه بیمار دارو مصرف می‌کند حتما در مورد داروهای مصرفی خود قبل از نمونه‌گیری با آزمایشگاه مشورت نماید.

ملاحظات ایمنی

چون هر نمونه مدفوع می‌تواند منبع مهمی جهت انتقال باکتری، ویروس و انگل محسوب شود؛ لذا باید به رعایت نکات بهداشتی در هنگام جمع‌آوری و انتقال آن توجه شود.

آزمایش‌های بیوشیمی خون

تعریف ناشتایی: (برای آزمایش)

ناشتایی برای برخی آزمایش‌های بیوشیمی مانند قند، اسید اوریک، کلسترول و تری‌گلیسرید لازم است. ناشتایی به معنای پرهیز از خوردن غذا و مواد حاوی انرژی به مدت 10 الی 12 ساعت است. مطابق با این تعریف نوشیدن آب اشکالی ندارد.

نکات مهم:

- بهتر است نمونه آزمایش‌های ناشتا صبح اول وقت تهیه شوند (به جز مواردی که توسط پزشک معالج یا آزمایشگاه تعیین می‌گردد).
- شام قبل از ناشتایی باید سبک باشد و برای اندازه‌گیری آزمایش‌های چربی خون، 72 ساعت قبل از نمونه‌گیری باید رژیم غذایی فاقد چربی باشد.
- مصرف اکثر داروها با هماهنگی آزمایشگاه در ساعات ناشتایی مجاز است. اما مصرف داروهایی که بر نتیجه آزمایش اثر می‌گذارند باید کنترل شود.

لذا به منظور صحت هرچه بیشتر گزارش آزمایش، باید اطلاعات مربوط به مصرف داروها توسط بیمار، از وی اخذ گردد.

راهنمای نمونه‌گیری خلط

در صورت درخواست سه نوبتی آزمایش، نمونه اول هنگام مراجعه بیمار گرفته می‌شود. نمونه دوم، خلط صبحگاهی است که بیمار به‌صورت ناشتا، پس از یک نفس عمیق و با سرفه، خلط خارج شده را در ظرف می‌ریزد. نمونه سوم هنگام مراجعه بیمار برای تحویل نمونه دوم به واحد جمع‌آوری دریافت می‌گردد.

توصیه‌های قابل ارائه به بیماران:

- نمونه صبحگاهی بهتر است.
- بهتر است بیمار ناشتا باشد. لازم است قبل از گرفتن خلط، دهان چندبار با آب معمولی شسته شود. بیمار نفس عمیقی از راه بینی کشیده و برای لحظه‌ای نفس خود را در سینه حبس نماید و سپس با سرفه عمیق، خلط خود را داخل ظرف مربوطه تخلیه کند.
- در صورتی که بیمار نتواند با سرفه کردن نمونه خلط را جمع‌آوری نماید باید به وی توصیه گردد که از روش‌هایی چون استنشاق بخار آب یا غرغره آب نمک رقیق استفاده نماید.
- سعی شود نمونه آب دهان نباشد، آب دهان شفاف و آبکی است ولی خلط چسبندگی دارد. نمونه در ظرف مخصوص ارائه شده توسط آزمایشگاه یا ظرف تمیز دهان گشاد ریخته شود و سریع به آزمایشگاه تحویل گردد.
- توجه شود مشخصات بیمار روی دیواره ظرف ثبت شده باشد.

نمونه‌گیری در منزل

- بیمار باید صبح پس از بیدار شدن از خواب و حتی‌المقدور در بستر و قبل از مصرف هرگونه غذا، با سرفه‌ای عمیق خلط خود را خارج و در ظرف مربوطه تخلیه نماید و هر چه سریعتر به آزمایشگاه تحویل دهد.
- حجم نمونه باید در هر بار نمونه‌گیری حداقل 2ml باشد (3-5ml بهتر است).

شرایط نگهداری نمونه و نحوه انتقال:

- نمونه‌ها پس از تهیه در دمای یخچال نگهداری شود و همان روز به محل آزمایشگاه برسد.
- حین حمل، نمونه از گرما و نور مستقیم آفتاب دور نگهداشته شود.
- ماندن بیش از حد نمونه خلط در خارج از آزمایشگاه بر نتیجه آزمایش تاثیر می‌گذارد.

ملاحظات ایمنی

در تمام مراحل گرفتن نمونه و هنگام ثبت مشخصات روی ظرف حاوی آن، باید از دستکش یک‌بار مصرف استفاده شود.